

De slimme meter voor gas en elektriciteit: Wat heeft de consument daaraan?

Bernard ter Horst

Sinds 2006 wordt er in Nederland gewerkt aan de uitrol van de slimme meter. Doelstelling van de slimme meter was destijds het vereenvoudigen van de marktfacilitering en het technisch netbeheer voor de sector aan de ene kant, en het verbeteren van het inzicht in het verbruik voor de klant om verbruiksreductie in het kader van de 20/20/20 doelstelling teweeg te brengen aan de andere kant (lees: de klant moet minder stroom gaan gebruiken).

Met de invoering van de slimme meters is er ook een publiek en politiek debat ontstaan over de bescherming van de persoonsgegevens waar de meetdata uit de slimme meter toe wordt gerekend. Waar men bang voor is, is dat wanneer de data in handen komt van onbekenden, deze data bv. gebruikt kan worden om te bepalen of iemand thuis is of niet.

Uitkomst van het debat is dat een klant de keuze krijgt uit maar liefst 4 opties:

1: geen slimme meter (dus de oude meter, die eenmaal per jaar wordt uitgelezen door een meteropnemer of de gebruiker, blijft hangen)

2: wel een slimme meter, maar dan administratief uitgeschakeld (ook opname door ofwel meteropnemer ofwel gebruiker)

3: wel een slimme meter welke alleen wordt uitgelezen t.b.v. verbruiksoverzichten (maximaal 6 x per jaar) of bij wijzigingen in het contract (verhuizing, switchen van leverancier)

4: wel een slimme meter welke dagelijks mag worden uitgelezen (dagwaarden en/of intervalwaarden)

De eerste drie keuzes moet de klant aan het netwerkbedrijf doorgeven. De vierde keuze moet aan de leverancier of aan een Overige Diensten Aanbieder (ODA) worden doorgegeven.

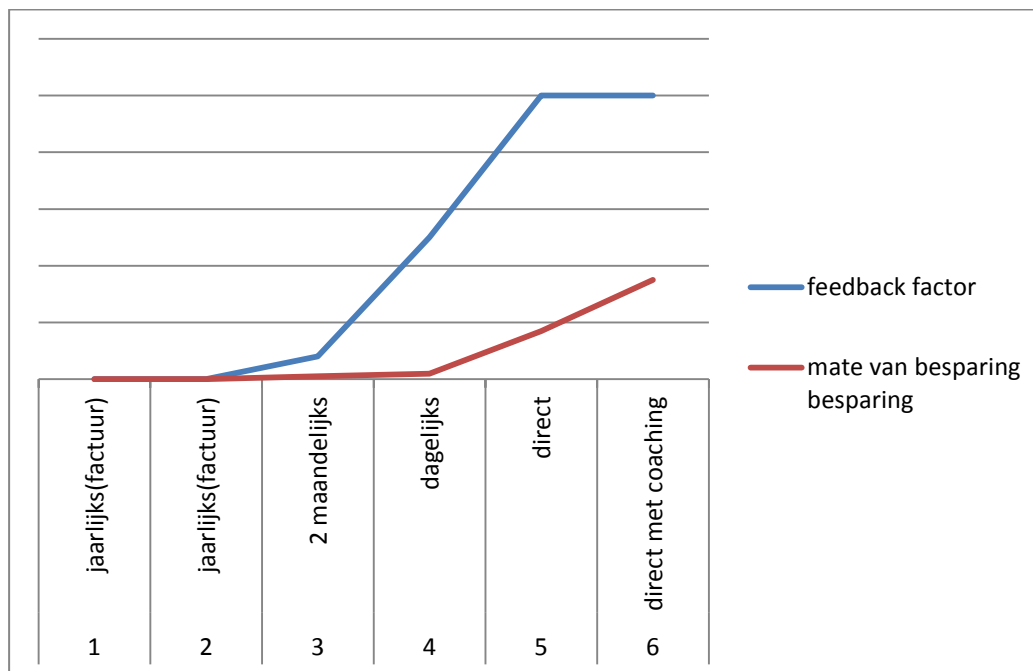
Overigens is de meter in het geval van optie 2,3 en 4 dezelfde meter, maar is de uitleesfrequentie door de Centrale Toegangs Server(CTS) steeds anders ingericht. Waarbij bij optie 2 geen meetdata door de leverancier mag worden opgevraagd, en bij optie 3 of 4 het verzoek van de LEV of ODA altijd wordt uitgevoerd (mits de LEV en ODA in het gevraagde tijdvak op de gevraagde aansluiting zitten, controle op toestemming van de klant ligt bij de LEV/ODA). De netbeheerder mag na plaatsing van de slimme meter t.b.v. zijn netbeheertaken de meter altijd benaderen.

Voor de marktfacilitering/netbeheer doelstelling heeft de wijziging geen grote invloed, de sector heeft zijn belangen goed behartigd. Indien er een switch of verhuizing plaats vindt, dan dient de leverancier een verzoek in voor een stand, en de netbeheerder plant deze keurig in. En als een netbeheerder nieuwe software naar de meter wil sturen, dan kan dat. Evenals afschakelen op afstand bij (administratieve) leegstand, en standencontrole bij vermoeden van fraude.

Voor het verbeteren van het inzicht van de klant moet er echter nog meer gebeuren. Voor de komst van de slimme meters kreeg de klant jaarlijks feedback over het verbruik middels de factuur. Met de komst van de slimme meter was het de bedoeling de feedback op te voeren naar 1 keer per 24 uur, en heeft de meter een P1

poort welke directe feedback kan geven. Met de aanpassing van het wetsvoorstel komt er nog een variant bij van 1 keer per twee maanden.

Onderzoek heeft uitgewezen dat de mate van feedback(frequentie en methode) van grote invloed zijn op het besparingspotentieel. Als we de feedback varianten afzetten tegen de te verwachten mate van besparing dan zien we modelmatig het volgende beeld:

Wat zichtbaar wordt is dat het ophangen van een slimme meter alleen geen verandering in de mate van energiebesparing teweeg brengt (1 oud naar 2 nieuw). De frequentie van feedback verandert immers niet. Bij een tweemaandelijks feedback zien we enige mate van besparing. Dagelijkse feedback heeft ook nog weinig invloed op de mate van besparing. Directe (real-time) feedback heeft een grotere invloed op de mate van besparing. Directe feedback met coaching geeft het beste resultaat.

De slimme meter biedt voor de klanten de mogelijkheid directe feedback te verkrijgen door het gebruik van de "P1-poort" op de slimme meter. Deze poort geeft elke 10 seconden een signaal af voor elektriciteit en elk uur voor gas. Door het koppelen van een display aan dit signaal, kan er een direct inzicht worden verkregen door de klant in het actuele verbruik. Ook is de privacy gewaarborgd omdat de data niet de woning verlaat, en alleen de klant de informatie kan zien. Deze technische oplossing geeft het beste resultaat. En samen met coaching van de gebruikers kan er echt wat worden bereikt blijkt uit onderzoek.

Maar deze displays en coaching kosten geld, zijn maar beperkt beschikbaar, en zullen dus alleen een bepaalde doelgroep bereiken. Hierdoor zal het effect op het totale verbruik in Nederland beperkt blijven. Tenzij de beschikbaarheid van displays en coaching worden verbeterd en er andere doelgroepen kunnen worden bereikt. De slimme meter blijft een prachtig instrument ter verbetering van de marktfacilitering-

en netbeheerprocessen. Dit is indirect ook in het belang van de consument, maar directe baten zal deze hier niet van zien. Het doel van de overheid, het terugdringen van het energieverbruik om de 20/20/20 doelstellingen te halen, zal echter zonder aanvullend beleid niet worden bereikt.

Aanbeveling

De slimme meter kan nog steeds bijdragen aan het doel van de overheid: het terugdringen van het energie verbruik om de 20/20/20 doelstellingen te halen. Maar dan zijn er aanvullende maatregelen nodig in de vorm van een stimulering van de verspreiding van displays en het aanbieden van coaching. Ook kan het helpen woningbouwverenigingen of de vereniging eigen huis te benaderen om direct grote groepen potentiële gebruikers te bereiken met voorlichting en informatie.